

ข้อมูลฝ้ายพันธุ์ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองเขลางค์นคร

สำหรับพื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองเขลางค์นคร พื้นที่ที่มีการปลูกฝ้ายพันธุ์ท้องถิ่นในตำบลกล้วยแพะ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ได้แก่ ชุมชนบ้านกล้วยหลวงพัฒนา ชุมชนบ้านกล้วยกลาง โดยพันธุ์ฝ้ายที่นิยมปลูก มีทั้งหมด 4 สายพันธุ์ ได้แก่ ฝ้ายตุ่น ฝ้ายหลวงแก่นแป ฝ้ายจันทร์ และฝ้ายน้อย

ข้อมูลทั่วไป

ต้นฝ้าย

เป็นไม้พุ่มหรือไม้ยืนต้นขนาดเล็ก ความสูง 1-3 เมตร ลำต้นมีลักษณะตั้งตรง มีขนละเอียดขึ้นหนาแน่น

ใบ

เป็นใบเดี่ยว ออกเรียงสลับ 3 - 5 แฉก ความกว้างและความยาว 8-12 เซนติเมตร

ดอก

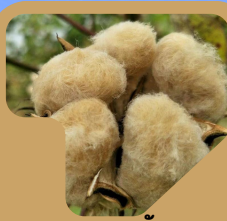
เป็นดอกเดี่ยว ออกตามซอกใบและปลายกิ่ง ลักษณะสีของดอกแล้วแต่ชนิด ได้แก่ สีเหลืองอ่อน สีชมพู หรือสีขาว

ผลฝ้าย

เป็นสีเขียวและเมื่อผลแก่จะแตกออกได้ตามพู เป็น 3 - 5 ฝา ภายในมีเมล็ด มีขนยาวสีขาวห่อหุ้มอยู่

ปุยฝ้าย

เส้นใยฝ้าย คือ เซลล์ผิวของเปลือกเมล็ดซึ่งมีรูปร่างยาวคล้ายเส้นผม เส้นใยฝ้ายที่ได้นี้สามารถนำไปใช้ผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น เสื้อผ้า เส้นด้าย

ฝ้ายตุ่น

ลักษณะ คือ ลักษณะเส้นใยจะสั้นกว่าฝ้ายน้อยและมีลักษณะเด่นคือเส้นใยมีสีน้ำตาล ลักษณะเป็นไม้พุ่ม ขนาดเล็กอายุหลายปี มีลำต้นตั้งตรงสูงประมาณ 1-3 เมตร มีความสูงของต้นประมาณ 1-3 เมตร ดอกสีเหลือง หรือ ขาวอมเหลือง ผลเมื่อแก่จะแตกตามพู 3 - 5 ซีก ภายในเมล็ดขนาดเล็กสีดำ หรือ สีน้ำตาล จำนวนมากโดยเมล็ดมีลักษณะค่อนข้างกลมและแข็งยาวประมาณ 1 เซนติเมตร และมีขนปุยสีขาวห่อหุ้มเมล็ดอยู่

ฝ้ายหลวง หรือ ฝ้ายหลวงแก่นแป

ลักษณะ คือ ลักษณะเส้นใยมีสีขาว เส้นใยมีความยาว ลักษณะลำต้นเป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็ก มีความสูงของต้นประมาณ 1 - 3 เมตร ดอกเป็นสีขาว/เหลืองอ่อน เมื่อผลฝ้ายแก่จะแตกออกได้ตามพู เป็น 3 - 5 ฝา ภายในมีเมล็ดมีขนยาว สีขาวห่อหุ้มอยู่ เมล็ดติดกัน นิยมใช้ทำเสื้อ และการทอผ้า

ฝ้ายจันทร์

ลักษณะ คือ ลักษณะเส้นใยมีสีขาว เส้นใยมีความยาว ลักษณะลำต้นเป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็ก มีความสูงของต้นประมาณ 1 - 3 เมตร ดอกเป็นสีขาวหรือสีเหลืองอ่อน เมื่อผลฝ้ายแก่จะแตกออกได้ตามพู เป็น 3 - 5 ฝา ภายในมีเมล็ดมีขนยาวสีขาวห่อหุ้มอยู่ เมล็ดจะแยกออกจากกัน นิยมใช้ทำเสื้อ และการทอผ้า เช่นเดียวกับฝ้ายหลวง/ฝ้ายหลวงแก่นแป

ฝ้ายน้อย

ลักษณะ คือ ลักษณะเส้นใยมีสีขาว เส้นใยสั้นและเส้นเล็กกว่าฝ้ายหลวงแก่นแป ลักษณะลำต้นเป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็ก มีความสูงของต้นประมาณ 1 - 3 เมตร ดอกสีเหลืองอมชมพู

การใช้ประโยชน์จากฝ้าย

ตำบลกล้วยแพะ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง นิยมนำฝ้ายมาใช้ประโยชน์ในการทอผ้า ซึ่งมีการจัดตั้งกลุ่มชื่อว่า "กลุ่มทอผ้าไทลื้อชุมชนบ้านกล้วยหลวงพัฒนา" ตั้งอยู่ ชุมชนบ้านกล้วยหลวงพัฒนา หมู่ที่ 1 ตำบลกล้วยแพะ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

การทอผ้าเป็นวิถีชีวิตของชาวไทลื้อเป็นงานหัตถกรรมพื้นบ้านที่เกิดจากกระบวนการสั่งสม ภูมิปัญญาที่ได้เรียนรู้ทดลองและพัฒนาให้เหมาะสม กับแต่ละท้องถิ่น แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของชาวไทลื้อ สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ลวดลายผ้าทอของชาวไทลื้อจึงมีความสวยงาม น่าสนใจและแตกต่างจากผ้าทอของชนชาติอื่นๆ โดยการปลูกฝ้ายเอง และนำฝ้ายมาปั่นเป็นเส้นด้ายด้วยวิธีการธรรมชาติและนำมาทอผ้า

ข้อมูลการติดต่อ

งานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ
ฝ่ายพัฒนาชุมชน กองสวัสดิการสังคม
สำนักงานเทศบาลเมืองเขลางค์นคร
999 ถ.สายอินทร์บุรี - เชียงใหม่ ต.ชมพู
อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง 52100